Metoder

2006-09-27
Björn Ljungquist www.abljungquist.se

Inledning
Metoderna för att erhålla ett efterfrågat städresultat har utvecklats med materialet och kemikalierna. Från att ha varit ett rent handarbete har metoderna numera blivit mer och mer mekaniserade och det tidigare tunga, slitsamma städarbetet har blivit ett yrke som kräver både kunskap och noggrannhet.

I många fall har nya metoder förändrats på grund av att ett nytt redskap tagits fram, eller också har metoder försvunnit för att de varit tunga och slitsamma. Som exempel för metoder som är relativt nya är torr och fuktmoppningen som utvecklats efter det att moppsystemen vuxit fram. Metoder som däremot nästan försvunnit helt är skurning med levang och skurtrasa samt svabbning. Dessa metoderna var tunga och inte speciellt effektiva.

Utvecklingen av nya metoder har också styrts av den tekniska utvecklingen och förändringar i kraven på renhet. Exempelvis så har elektronikbranschens krav lett till helt nya städmetoder och så kallad "Rena Rumsstädning". En annan sak som också påverkat metodutvecklingen är livsmedelsindustrin. När man tidigare tillverkade nästan all mat i hemmet, sköttes städningen av köket i samband med städningen av övriga rum. Numera när nästan all mat prefabriceras och förpackas i fabriker, ställs det högre krav på renhet.

Benämningarna på de olika metoderna är styrda av branschens Nomenklatur, det vill säga beskrivningen av termerna. Nomenklaturen är som regel skriven i rak ordföljd och kan ibland låta tillgjord eller uppstyltad.
Ge exempel på rak respektive omvänd ordföljd.

Metoderna indelas vanligen i ***Metoder för Daglig Städning*** *och* ***Metoder för Periodiska Moment, Golvvård*** *och* ***Storstädning****.*
Redogör för skillnaden mellan de olika städuppgifterna och kraven för att kunna utföra dem.

Daglig städning *schemaläggs i frekvenser för att underhålla en förutbestämd renhetsgrad. Här ingår metoder som Tömma, Sopa, Avborsta, Damma, Avfläcka, Dammsuga och Moppa. Metoderna är de som i dagligt tal brukar kallas vanlig städning.*
Diskutera den inbördes ordningen och rutinerna när det gäller Daglig städning.

Periodiska Moment *är underhållsstädning som är schemalagt återkommande och kan innefatta moment som, Fönsterputsning, Polering av golv, eller en speciell metod för rengöring av svåråtkomliga ytor.*
Gå igenom hur en uppläggning av rengöring med Periodiska Moment kan förekomma.

Golvvård *är maskinell skurning och skyddsbehandling av hårda golv.*
Gå igenom de olika momenten i golvvård.

Storstädning *är en helomslutande rengöring, där det är meningen att allt i en lokal skall göras rent. Moment som kan ingå är rengöring av tak eller väggar, tvättning av inredningssnickerier m.m. Med storstädning avses som regel en totalrengöring av de lokaler som avses.*
Diskutera skilda typer av Storstädning och hur dessa kan läggas upp.

Metodbeskrivning

Sätten att försöka på ett klart och entydigt sätt förklara olika städmetoder har varierat stort och uppfinningsrikedomen har varit enorm. Från fotomontage till streckgubbar har använts i både utbildning och för instruktion. Det mest avancerade är kanske den videoserie som Kungliga Byggnadsstyrelsen tog fram på sin tid. Den beskrev de olika städmomenten på ett bra och informativt sätt, men krävde att man hade mottagaren sittande och när filmen var slut så var också informationen borta. Någon dokumentation och uppföljning fanns inte.

Olika typer av lösbladsset finns också, som är framtagna av flera privata bolag och används företagsinternt. De har den fördelen att när de blir inaktuella, så är det enkelt att byta ut ett blad.

Grunderna till följande metodbeskrivning har utarbetats av en grupp bestående av Rodger Spanner, Björn Ljungquist och konstnären Anders Hawks Lyon. Idén kom när man funderade på hur man skulle kunna ge ut en och samma information till mottagare som kommer från olika kulturer och dessutom pratar olika språk. Tanken var att städbranschen skulle kunna skapa ett lättfattligt och entydigt informationsmaterial.

En bransch som är duktig på detta är flygbranschen. Med sina säkerhetsbroschyrer når de ut till alla passagerare, oavsett var de kommer ifrån, med den informationen som är viktig. Före varje flights take off, ställer sig en flygvärdinna i mittgången och berättar vad som står i säkerhetsbroschyren, samtidigt som hon demonstrerar hur flytvästen fungerar och var nödutgångarna är placerade. Utformningen och den enkla ”serietidnings” layouten av säkerhetsbroschyren är sådan att den kan förstås av alla, oavsett vilket språk man talar eller varifrån man kommer.

Anders H Lyon gavs då i uppdrag att efter instruktion rita en lättförstådd serie broschyrer, som skulle förklara de olika städmetoderna. En figur designades och de vanligaste metoderna ritades i skeendeform på enkla färgade blad. Man beskrev material och rörelseschema samt lade in små blänkare om tips, varningar och information. Dessa beskrivningar har sedan använts med gott resultat i utbildningar för stor del av branschens personal under flera år.

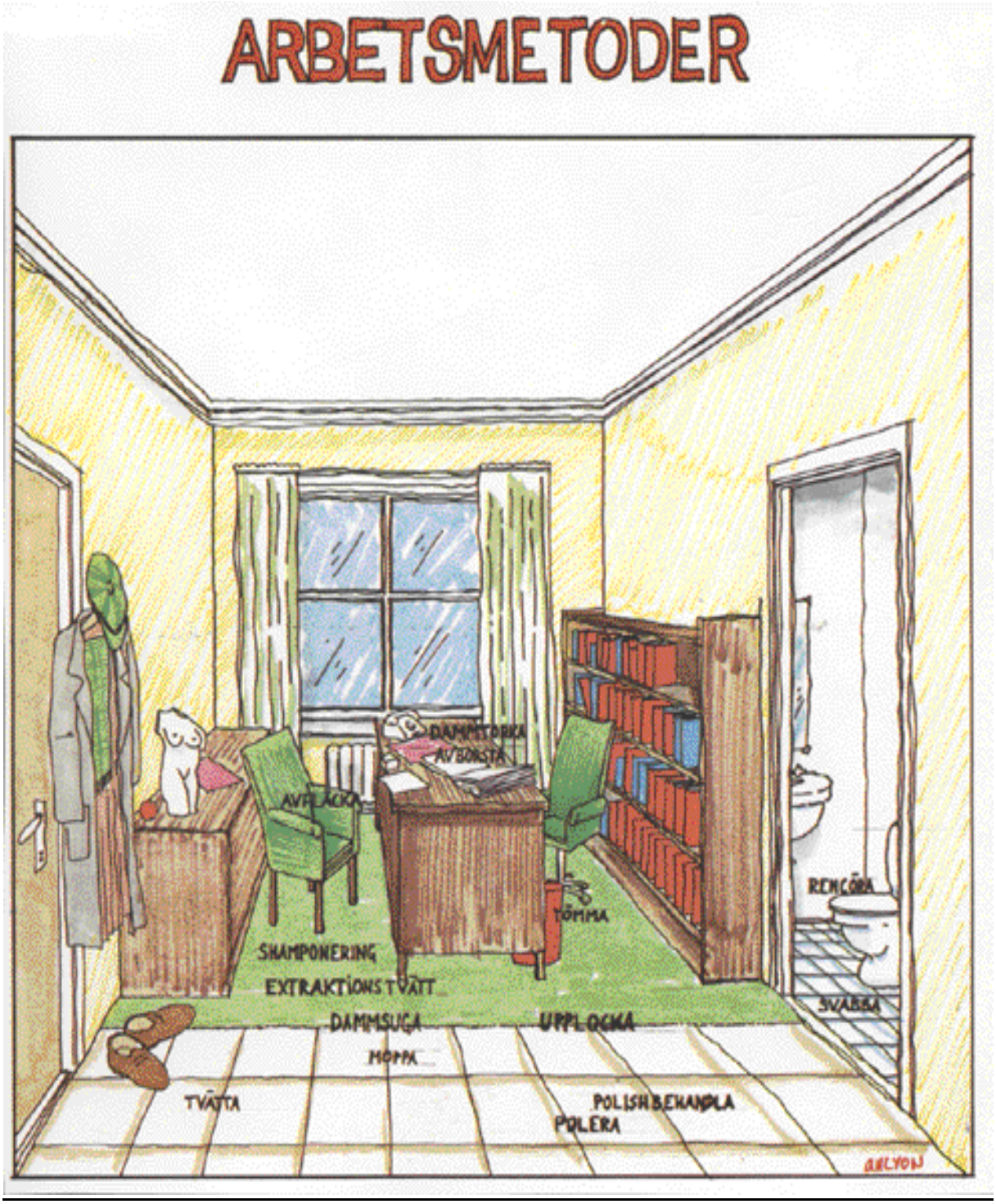

Daglig städning.

Utrustning: Städvagn med erforderligt material för de metoder som ingår i städområdet. Vanligen 2 hinkar (tvättvatten och sköljvatten), mirakeltrasor, wettexdukar, diskborste, dammborste, minimopp, dammsugare, sopset, ställ med sopsäck och korg för rengöringsmedel och verktyg.

Kem: Det kem som man vanligtvis använder vid daglig städning är Allrent och ett alkaliskt Sanitetsrent. I områden med hårt vatten kan ett Toalettrent med lågt Ph-värde krävas någon gång per månad.

RENGÖRA
SKÖTSEL
TIPS
TÄNK PÅ

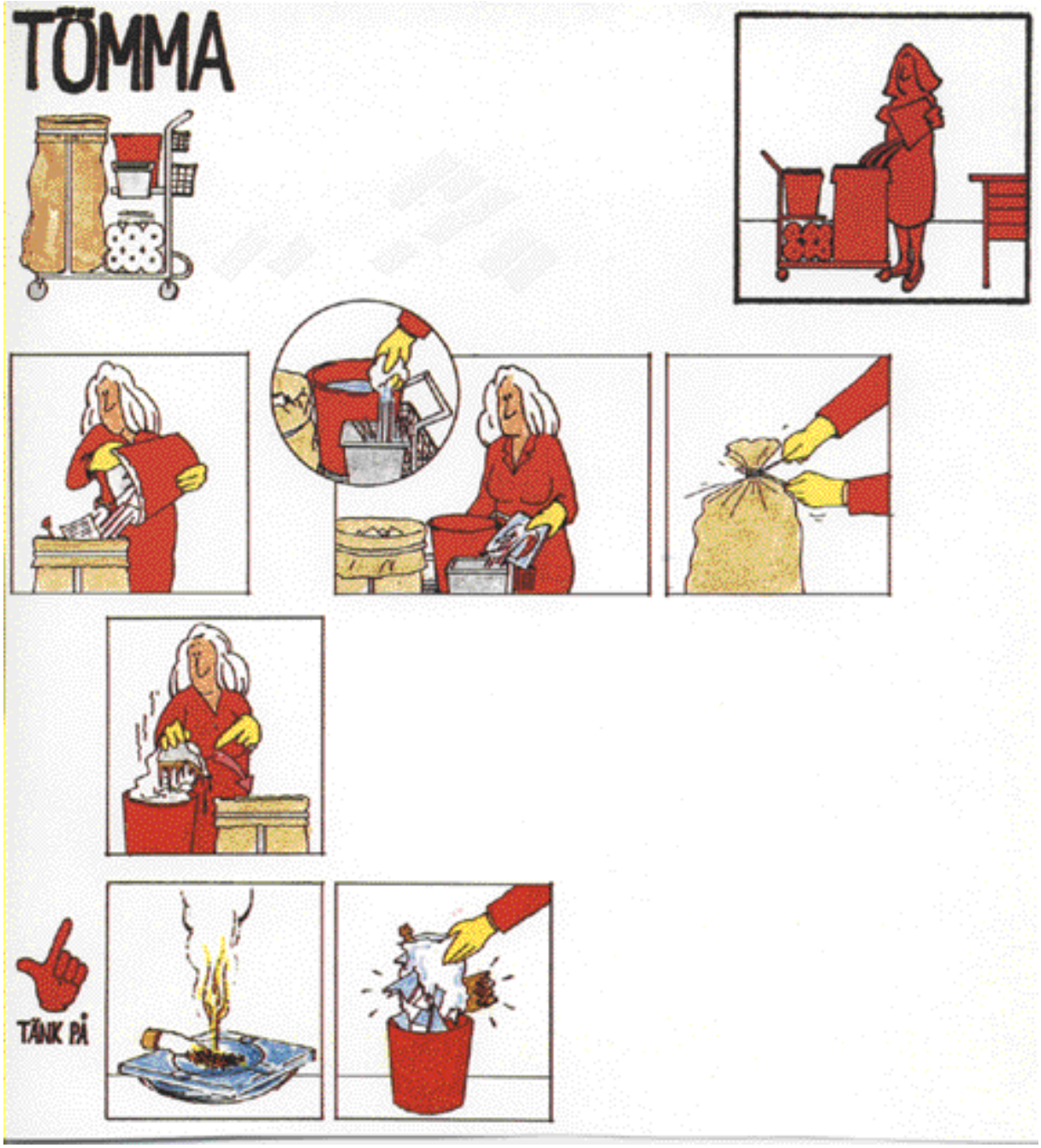

Tömma:
Metoden avser tömning av olika sorters avfallsbehållare, företrädesvis papperskorgar, askfat eller pappersåtervinningskärl.
Utrustning: Städvagn med förvaringskärl för det som töms. Kan vara sopsäck, metallkärl för askfatsinnehåll, kärl för pappersåtervinning och komposteringsbart avfall.
Varning: Var försiktig med aska, så att det inte börjar brinna, samt med stickande och skärande föremål. Använd lämpliga förvaringskärl för farligt avfall.

Avtorka:
Metoden innebär avtorkning av nåbara vågräta ytor.
Utrustning: Städvagn med dukar för såväl torr (dammduk) som våt avtorkning. Kan vara hink med vatten.

Avborsta:
Metoden innebär avborstning av stoppade möbler med en dammborste försedd med två olika hårdhet på borsten.
Utrustning: Städvagn med en dammborste.

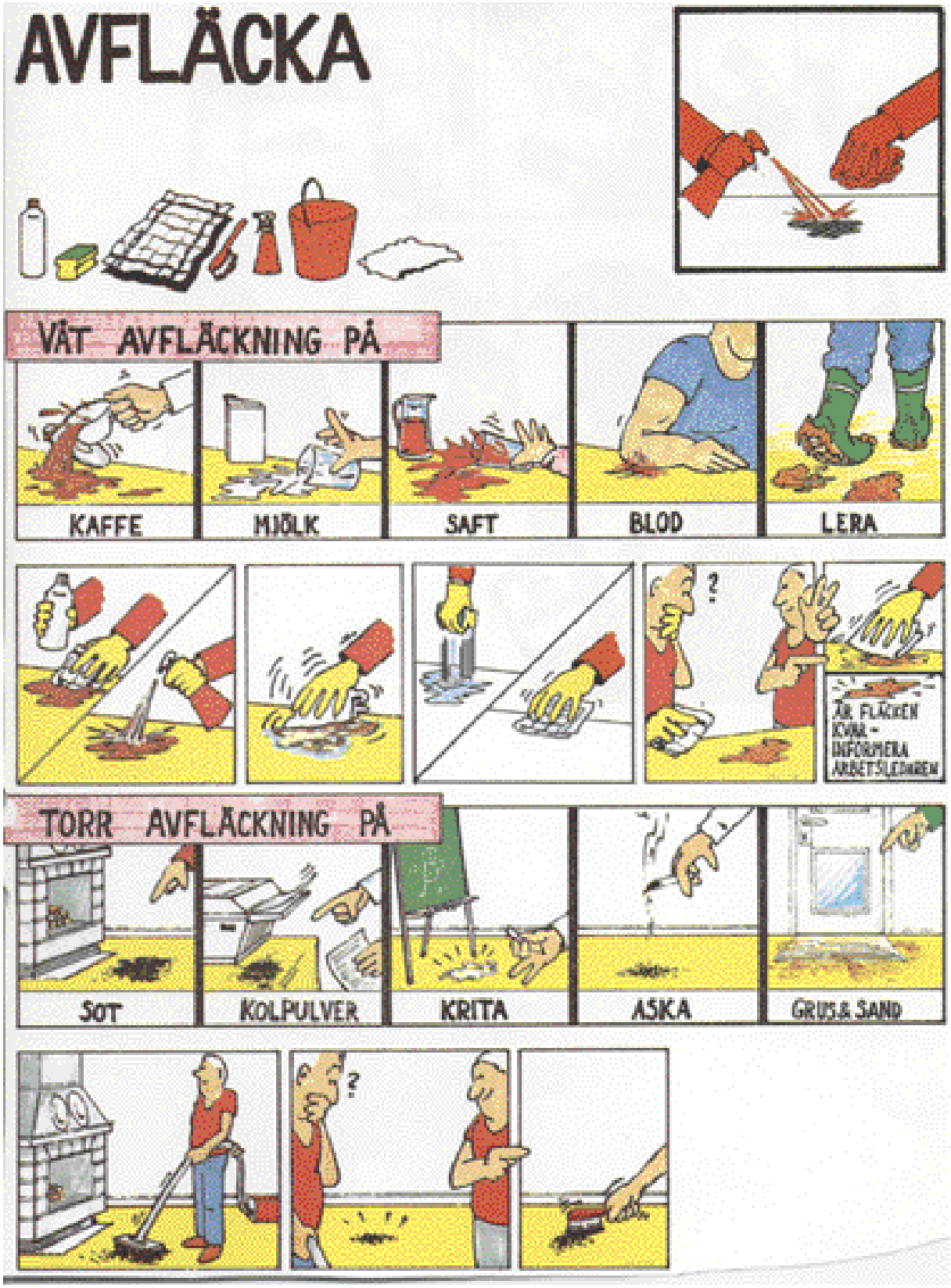

Avfläckning:
Metoden innebär att man med en torr eller våt metod avlägsnar fläckar på hårda eller mjuka underlag. En enkel metod att ta bort fläckar är att med en fuktig tvättrasa eller med en så kallad ”mirakelduk” avlägsna störande fläckar på dörrar och väggpartier.
Utrustning: Städvagn med utrustning för våttorkning. Kan vara hinkar med tvättvatten och sköljvatten, samt tillhörande tvättrasor.
Kem: Allrent eller Snabbrent.

Diska:
Metoden innebär vanligen diskning av porslin i kök eller personalrum.
Utrustning: Diskho och diskborste alternativt diskmaskin. För att kunna genomföra arbetet bör man ha tillgång till en lämplig arbetsplats.
Kem: Diskmedel.

Dammtorka:
Metoden innebär att man med torr och fuktig dammduk eller dammvippa avlägsnar lös smuts på vågräta ytor upp till nåbar höjd.
Utrustning: Städvagn med dammdukar och dammvippa.

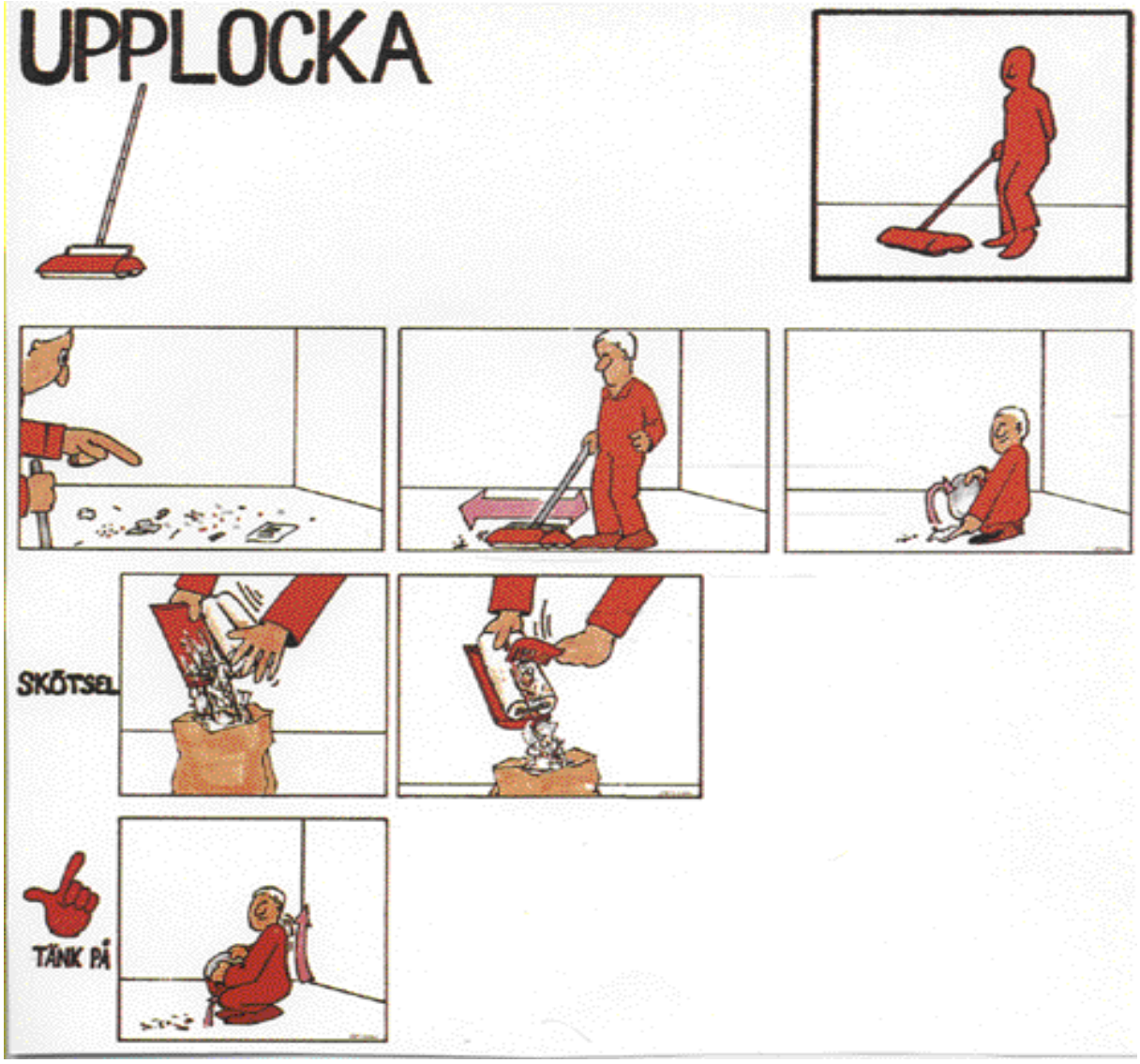

Upplocka störande skräp:
Som störande skräp räknas iögonfallande föremål som papperstussar, gem, tändstickor och brödsmulor. Kombineras med Avfläcka.
Utrustning: Städvagn med monterad sopsäck.

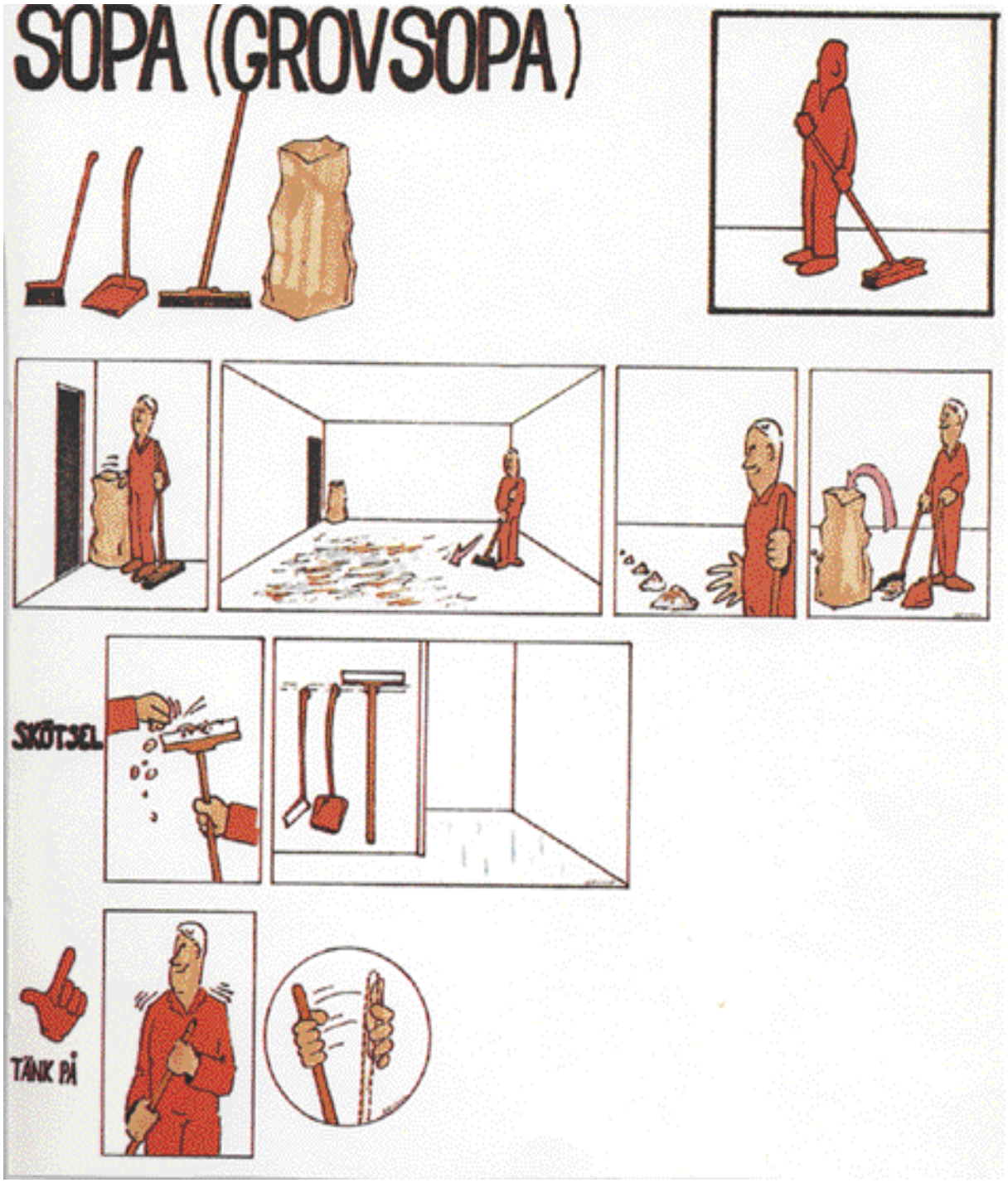

Sopa:
Metoden innebär att man samlar ihop och avlägsnar skräp och lös smuts med hjälp av en sopborste, mattsopare eller sopmaskin.
Utrustning: Städvagn med sopset eller mattsopare alternativt sopmaskin. Säck eller annat uppsamlingskärl för det skräp som sopas upp.

Sopa med sopborste:
Metoden innebär en punktvis sopning av synlig smuts såsom sand och löst skräp.
Utrustning: Städvagn med sopset, ställning med sopsäck monterad samt en långskaftad sopborste.

Mattsopa:
Metoden innebär att man punktvis sopar textila mattor med hjälp av en mattsopare.
Utrustning: Städvagn med mattsopare, ställning med sposäck monterad.

Maskinsopa:
Metoden innebär att man sopar i huvudsak fria ytor med en sopmaskin.
Utrustning: Lämplig sopmaskin, avfallskärl där man kan tömma maskinen.

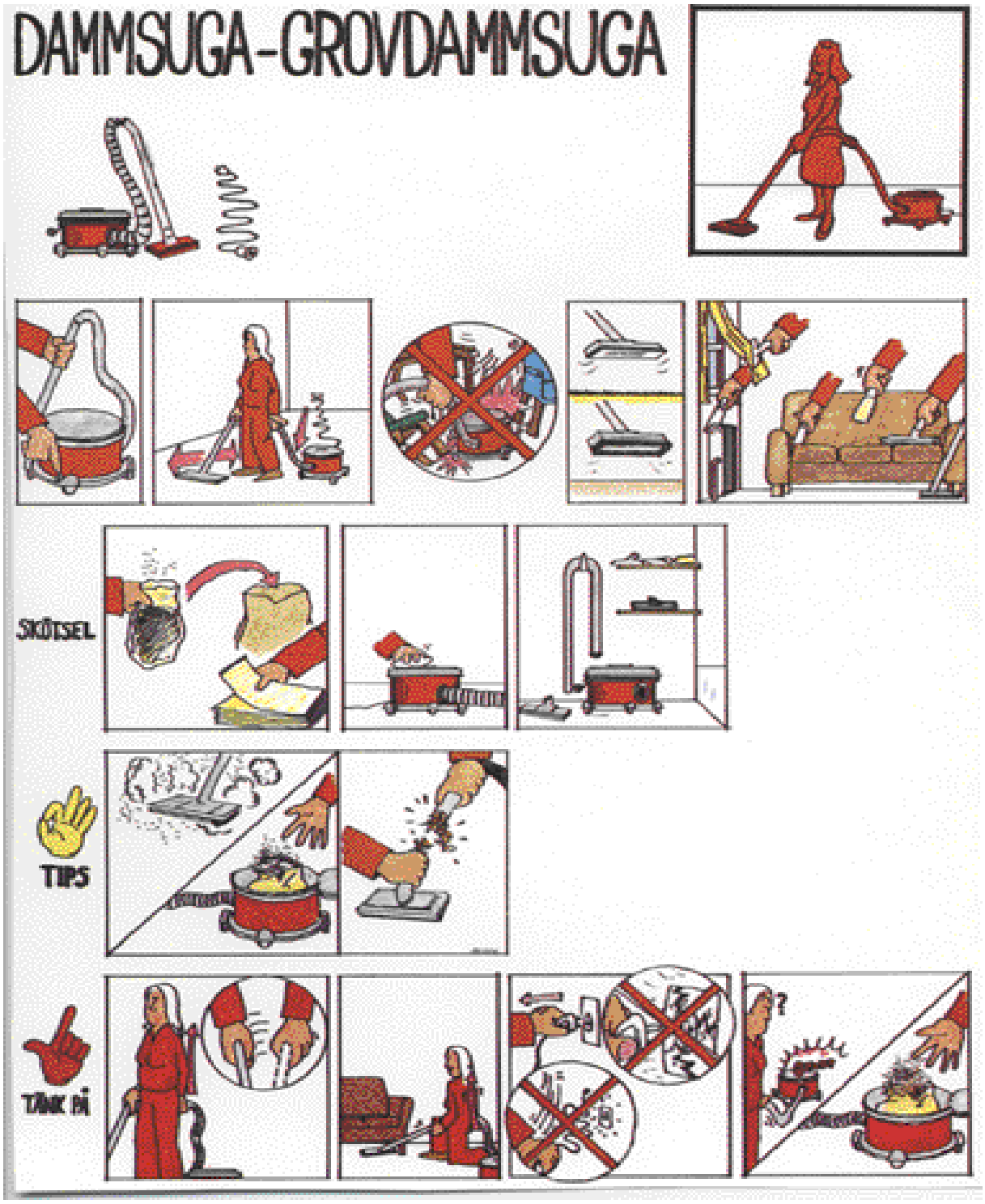

<u>Dammsuga</u>:
Metoden innebär att man dammsuger upp lös smuts på heltäckande eller lösa textila mattor.
Utrustning: Dammsugare.

<u>Borstvalsdammsuga:</u>
Metoden innebär dammsugning av textila mattor med borstvalsdammsugare.
Utrustning: Dammsugare med det ordinarie munstycket ersatt av ett monterat borstvalsmunstycke, alternativt borstvalsdammsugare.

Moppa:
Metoden innebär att man med en mopp, på hårda golv samlar ihop och avlägsnar löst skräp från hela golvytan, även under möbler.

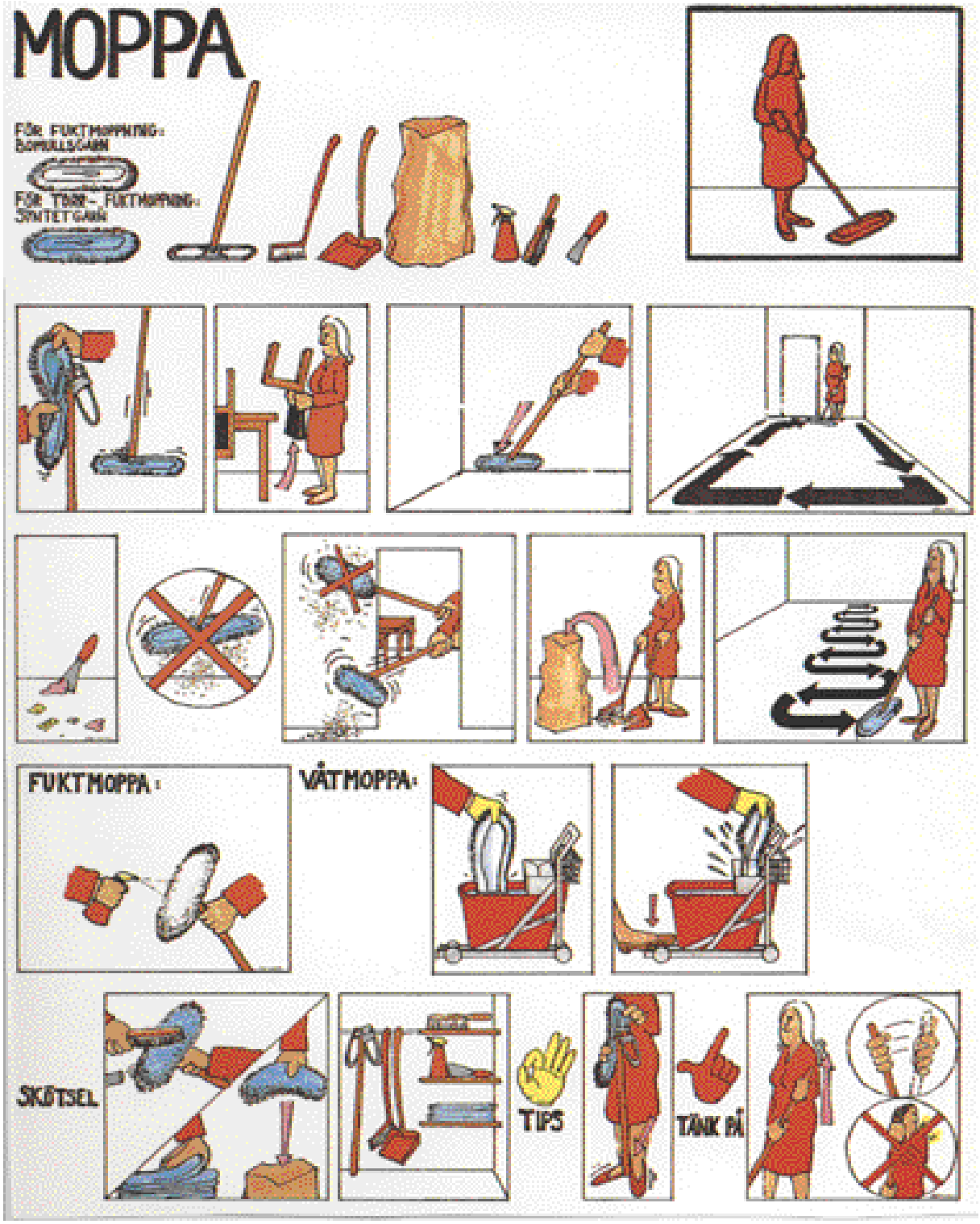

Torrmoppa:
Metoden innebär moppning av hårda golv med torr eller oljeimpregnerad mopp.
Utrustning: Moppstativ med monterat långt skaft. Lämplig mopp för metoden.

Våtmoppa:
Metoden innebär moppning av hårda golv med en mopp som är så våt att den efterlämnar fukt på golvet. Metoden kräver ofta eftertorkning av golvet.
Utrustning: Moppstativ med monterat långt skaft, hink med rengöringsmedel och vatten i. Lämplig våt- och eftertorknings-mopp för metoden.
Kem: Grovrent eller Snabbrent.

Maskinmoppa:
Metoden innebär torrmoppning med så kallad ”moppmoped”. Metoden används på stora fria ytor såsom varuhus, sporthallar och utställningslokaler. Moppmopeder finns i flera olika utförande, men är alla batteridrivna och skall laddas efter användandet. Moppmopeden skall skötas som vilken annan städmaskin som helst.
Utrustning: Moppmoped med lämpliga moppar monterade. Borste för att kunna rengöra mopparna samt ett sopset och kärl för det hopsamlade skräpet.

<u>Fukttorka</u>:
Metoden innebär moppning av hårda golv med fuktig mopp. Moppen får ej lämna fukt efter sig på golvet.
Utrustning: Moppstativ med monterat långt skaft. Lämplig mopp för metoden.
Kem: Allrent eller Mjukvax alternativt Tvättpolish

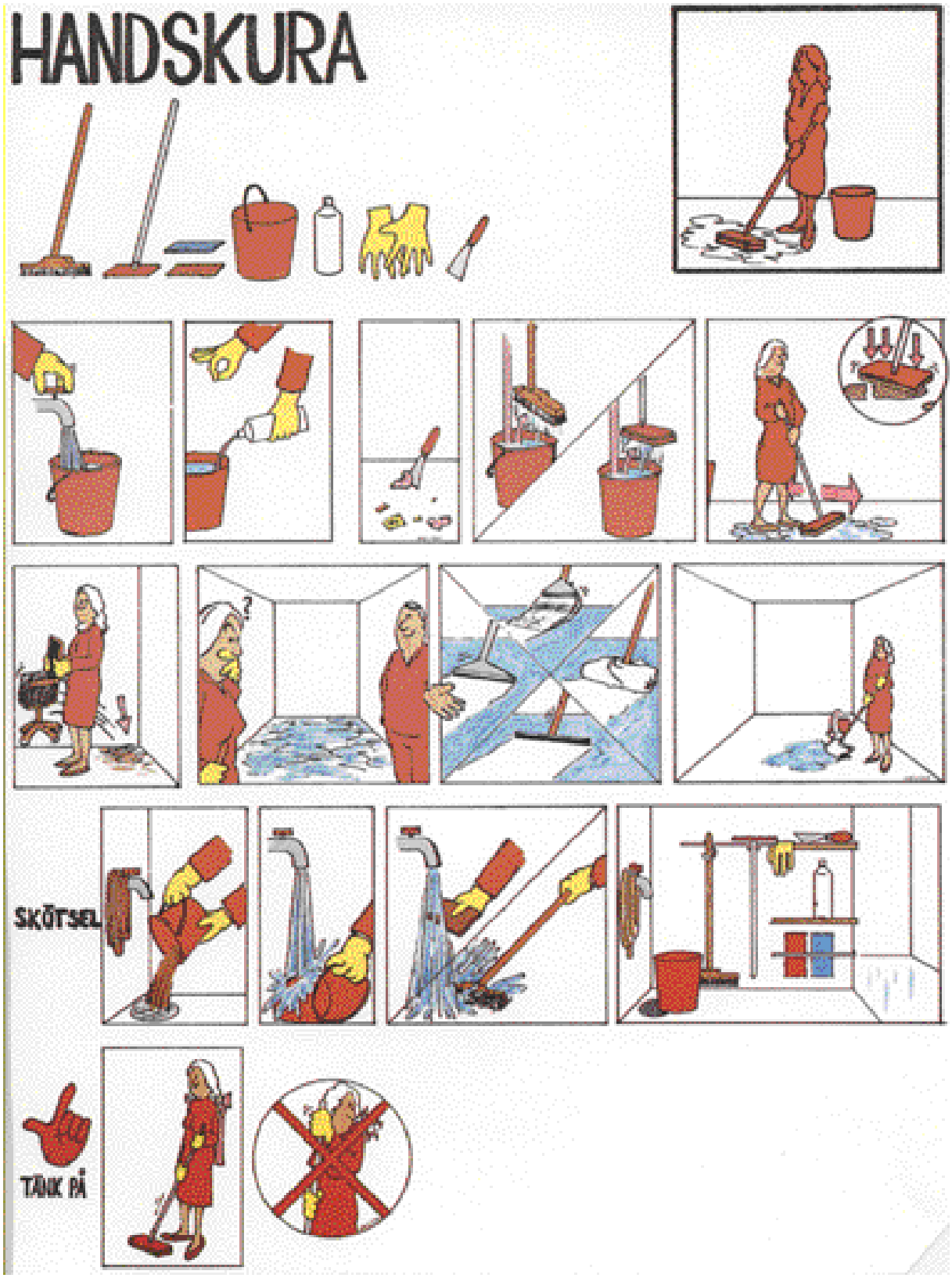
HANDSKURA
SKÖTSEL
TÄNK PÅ

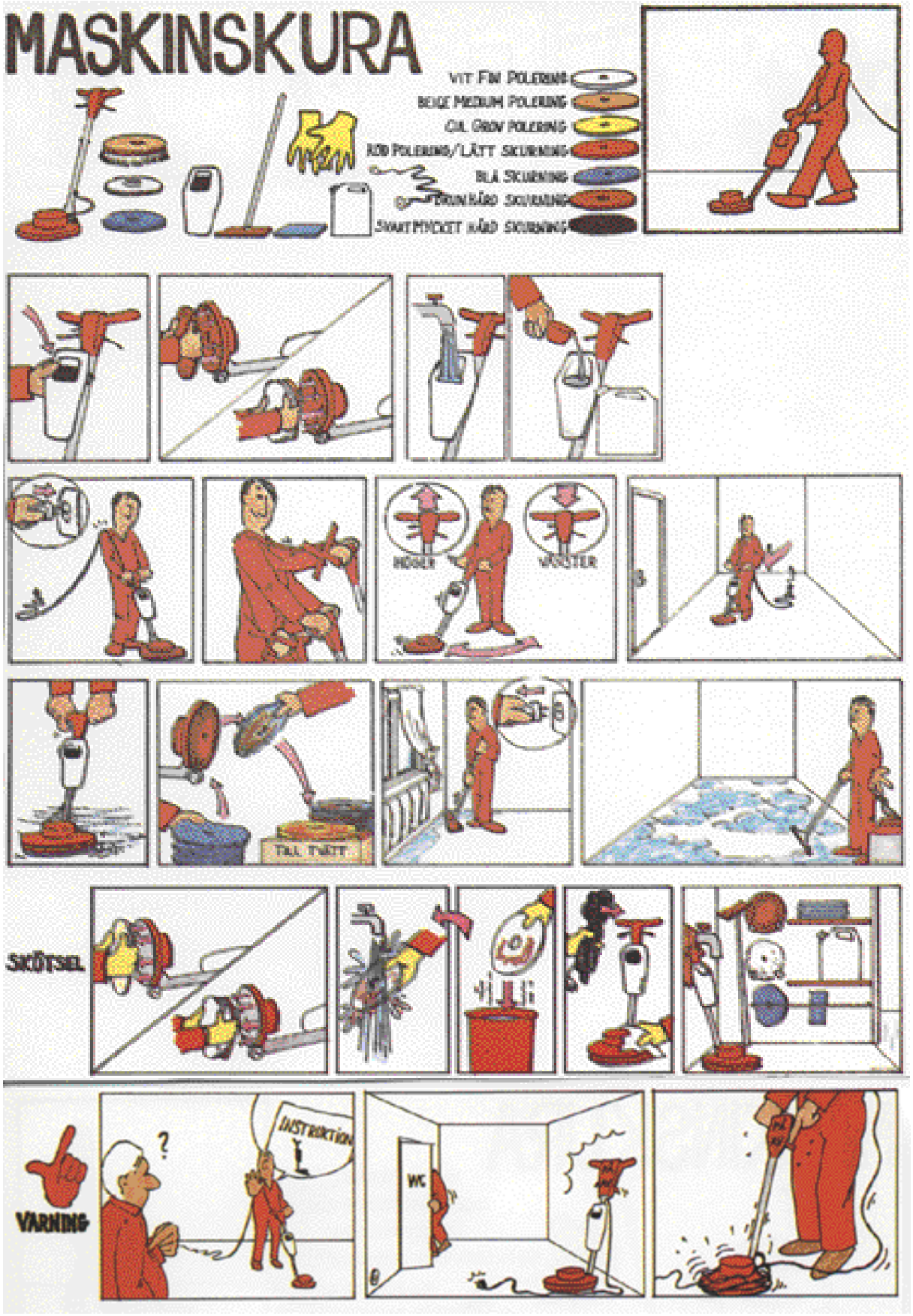
MASKINSKURA
VIT FIN POLERING
BEIGE MEDIUM POLERING
GUL GRÖN POLERING
RÖD POLERING/LÄTT SKURNING
BLÅ SKURNING
BRUN HÅRD SKURNING
SVART MYCKET HÅRD SKURNING
HÖGER
VÄNSTER
TILL TVÄTT
SKÖTSEL
VARNING
?
INSTRUKTION
WC

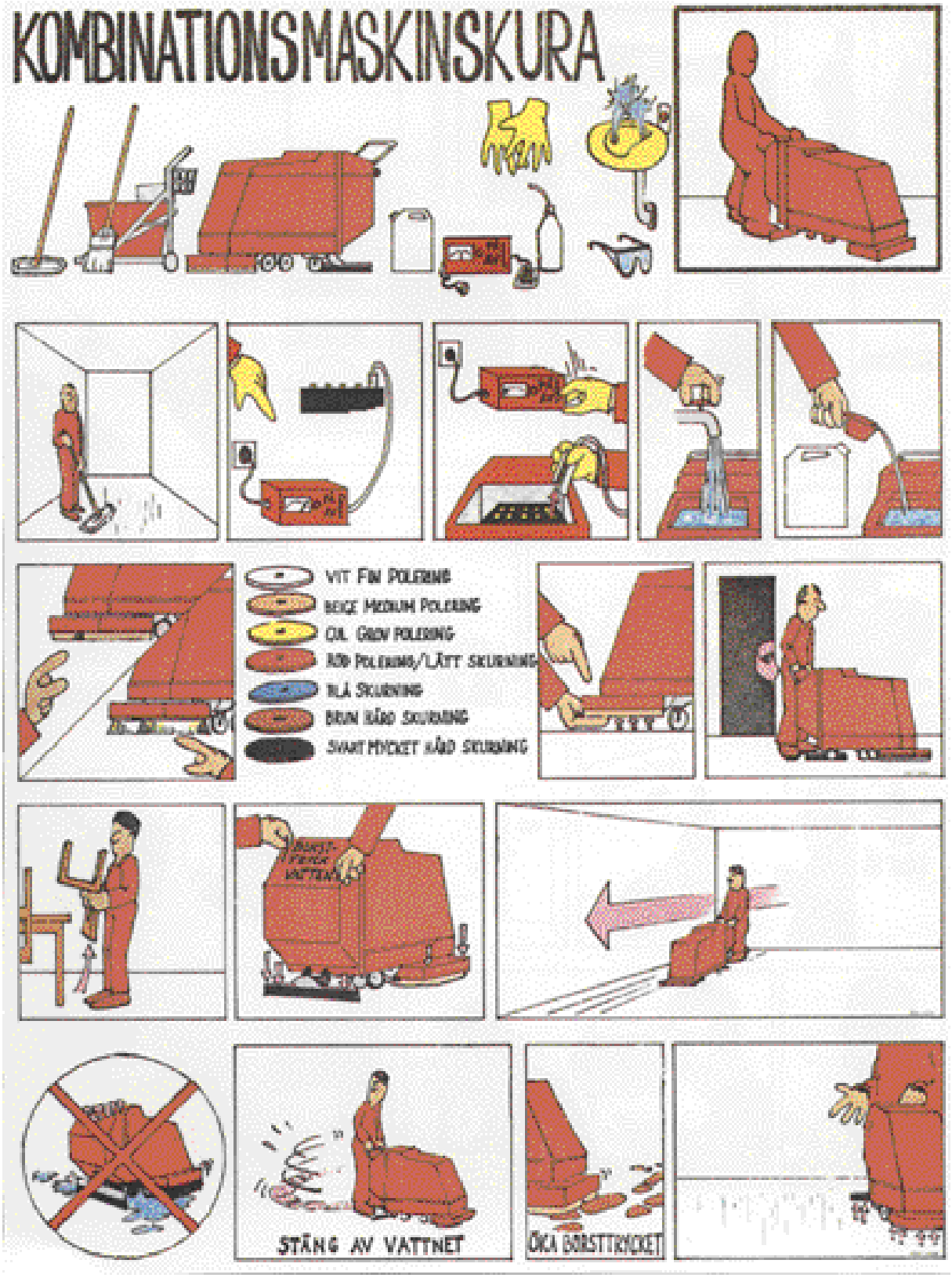
KOMBINATIONSMASKINSKURA
VIT FIN POLERING
BEIGE MEDIUM POLERING
GUL GRÖV POLERING
RÖD POLERING/LÄTT SKURNING
BLÅ SKURNING
BRUN HÅRD SKURNING
SVART MYCKET HÅRD SKURNING
STÄNG AV VATTNET
ÖKA BORSTTRYCKET

SKÖTSEL
TIPS
TÄNK PÅ
?
JAGTBUKTEN
WC

Fönsterputsning:
Metoden innebär att man tvättar rent glasytor. Metoden innefattar flera olika moment, vilka räknas upp nedan.
Utrustning: Påbjuden lämplig säkerhetsutrustning, hink med rengöringsvätska, blötare, skviss, clickskrapa, fönsterskrapa, sämskskinn, skruvmejsel. Verktygen bäres i ett verktygsbälte.
Kem: Handdiskmedel

Putsning:
Tvättning av fönsterglas med traditionella verktyg, blötare och skviss samt därefter avtorkning av spillvatten.

2-sidig puts:
Putsning av ut- och insidorna.

4-sidig puts:
Putsning av alla fyra sidorna på ett fönster.

Karmtvätt:
Tvättning av fönsterträt före 4-sidig puts.

Storstädning:
Storstädning är egentligen ingen metod, utan ett samlingsnamn för ”total” rengöring av en lokal. Storstädning omfattar vanligtvis en ingående rengöring av tak, väggar, inredning, golv- fönster- och dörrlister, armaturer, ventiler och i viss mån rengöring av golv, som inte klassas som golvvård.
Utrustning: Hinkar, tvättsvampar, trasor, stege, clickskrapa, förlängningsskaft.
Kem: Allrent. Grovrent.

POLISHBORTTAGNING
HÖGER
VÄNSTER
SKÖTSEL

TÄNK PÅ
?
INSTRUKTION

Golvvård:
Golvvård är det samlade namnet för allt underhållsarbete på golv. Det innefattar maskinskurning i olika nivåer, polishläggning, vaxning och polering.
Utrustning: Singelskurmaskin, vattensug, polermaskin, förlängningskabel, rondeller, skurblock, blockhållare, minimopputrustning.
Kem: Polishbort, Grovrent, Polish, Vax.

Maskinskurning
Golvvård med eller utan efterföljande polishpåläggning, sker med enborstmaskin (enkelsnurra) och en avpassad skurrondell.

Metoden finns som alternativt torr eller våt. Torrskurning sker i vissa fall då man skall slipa av gammal polish och då på linoleum eller trä. Vid torrskurning ersätts vattnet ibland med en spray som är rengörande eller polishupplösande.

Svårskurade golv, med många lager av gammal polish, kan torrskuras med slipnät. Då är maskin med damsugningsaggregat monterat att föredra.

Vid våtskurning hälls vatten och därefter kemikalier i maskinens tank. Blandningen portioneras därefter ut under det att golvet skuras av. Skurning skall alltid ske åt båda hållen så att man är säker på att hela ytan blir renskurad. På vissa håll kan man se att man i stället för att portionera ut vattnet med maskinen, lägger ut det med mopp. Denna metod är inte att föredra, eftersom det dels tar mer tid och är krångligare och dels inte är så effektivt.

Kanter och svåråtkomliga ställen skuras rena med ett block monterad på blockhållare och skaft.

Skurvattnet sugs upp med vattensug och golvet sköljs därefter med rent vatten och får torka.

VATTENSUGNING
SKÖTSEL
TÄNK PÅ
?
?

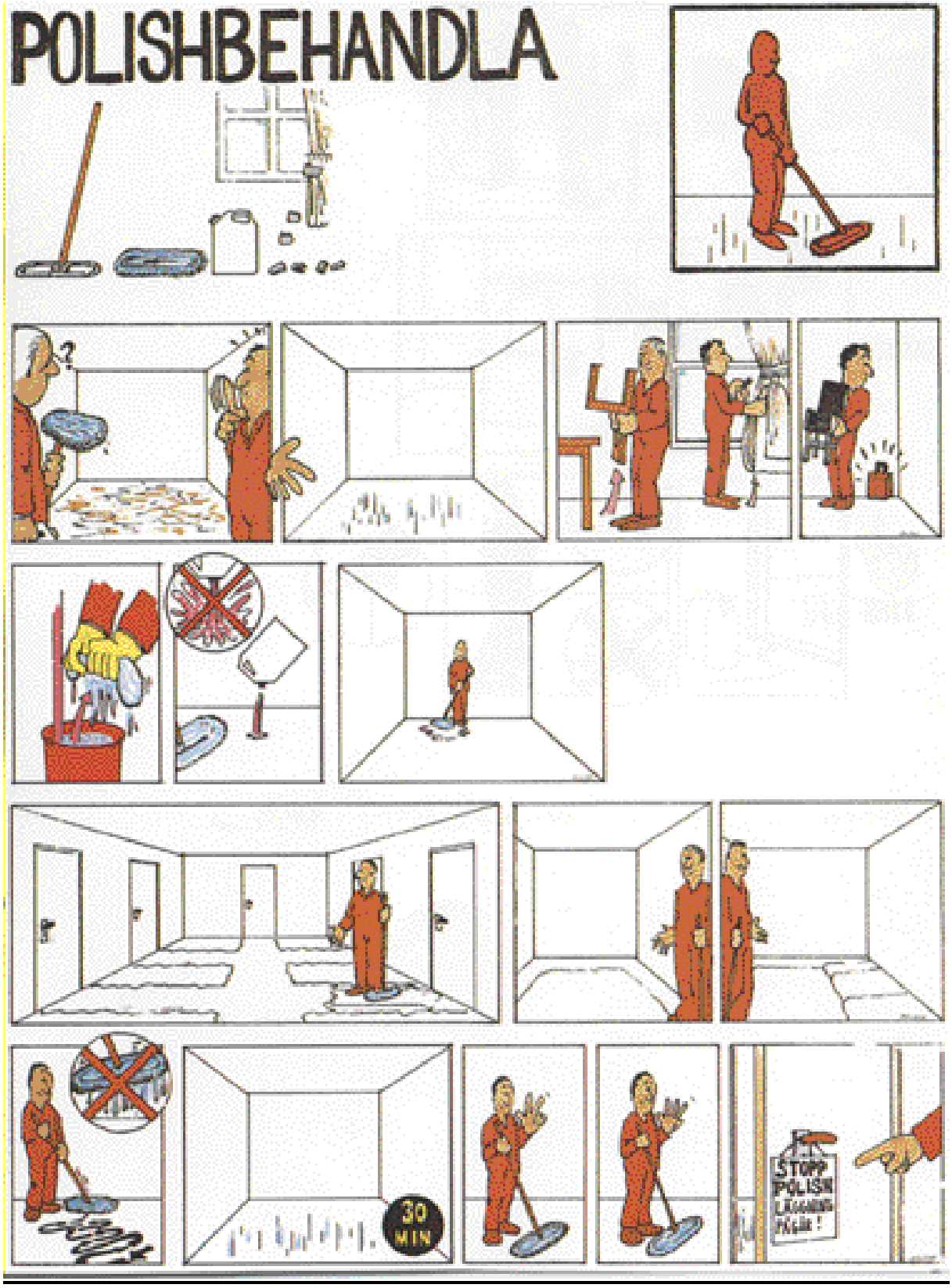
POLISHBEHANDLA
30 MIN
STOPP
POLISH

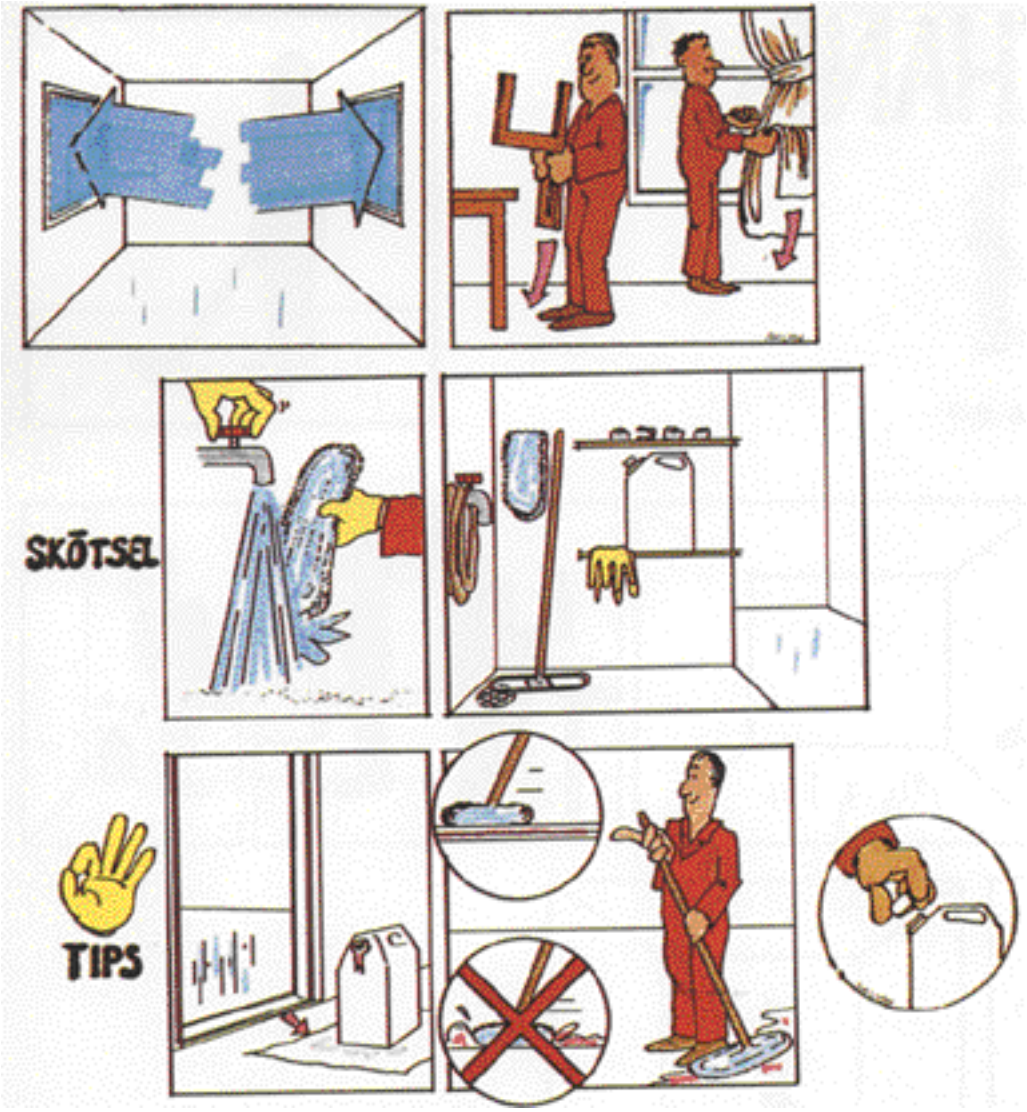

Polishpåläggning
Polish används på golv av dels kosmetiska skäl och dels för att skydda den underliggande mattan och förenkla städningen. Innan man lägger ut ett nytt lager polish skall man noggrant göra rent underlaget och neutralisera det. Rengöringen kan ske medelst maskin eller manuell skurning och neutraliseringen genom sköljning.

Till utläggningen kan man använda en lämplig mopp, med tillhörande stativ, eller skaftmonterad tvättpäls. Innan arbetet påbörjas skall moppen eller pälsen fuktas med vatten för att inte magasinera en onödigt stor mängd polish. Polishen påföres i två tunna lager med tillräcklig torktid däremellan. Momentet tillgår ungefär på samma sätt som vid moppning. Efter arbetets slut skall verktygen sköljas rena och ställas undan till tork.

Vaxning
Det vax man använder till golvskydd och underhåll, är vanligtvis i flytande form och ofta inblandat i en polish. Vid vaxning förfar man i stort sett på samma sätt som med polish, med det undantaget att vax nästan alltid behöver poleras efteråt.

Efter det att golvet skyddsbehandlats är det viktigt att man låter det genomhärda ordentligt. Man bör därför inte tvätta golvet de första dagarna och därefter vara aktsam med rengöringsmedel.

POLERING
POLERA
SPRAY-POLERA
SUG-POLERA
HIGHSPEED-POLERA
SUPER HIGHSPEED POLERA
ULTRA HIGHSPEED-POLERA
< 400 v/min
> 2000 v/min
SPRAYPOLERING
TAL TÄRT

SKÖTSEL
TÄNK PÅ
?
INSTRUKTION
WC

Polering:
Polering är en metod för att med maskinell bearbetning arbeta upp ytan på ett golv, samtidigt som den härdas. Polering har olika benämning ofta efter vilken hastighet som maskinen roterar med.
Ett efterpolerat golv innebär att man härdar ytan ytterligare och även ökar glansen. Ett högblankt golv kan av företrädesvis äldre personer uppfattas som halt, men behöver inte vara det. Dessutom syns repor tydligare i en blank yta. Polering kan dock användas som uppfräschning och hållfasthetsökande på alla polishar.

Utvecklingen av golvmaterial och golvvårdsprodukter har gjort att det finns flera olika sätt att polera, sätt som ofta härleds till maskinernas varvtal eller användandet av spraypolish.

Torr eller spraypolering sker med maskiner liknande enkelskurmaskiner, men med en helt annan vikt och ett väsentligt högre varvtal. De flesta polermaskiner är sladdbundna och kräver en uppsäkring av 10 ampere och tröga proppar. Dessutom skall de startas med rondellen lyft och stor försiktighet.

Vid varvtal på 1000 / rpm och däröver är det ytterst viktigt att man är mycket varsam. Om tryckplattan skadas kan den lossna helt eller i bitar och förorsaka svåra olyckor.

Friktionen som uppstår mellan golv och rondell gör att man vid ovarsamhet kan få brännsår i underlaget. Dessa går oftast genom mattans hela tjocklek och är följaktligen svåra att få bort.

High Speed 400 - 440 / rpm (varv per minut).
High Speed är den enklaste sortens polermaskin. Den liknat till utseendet en vanlig skurmaskin, utan monterad tank och är relativt tung. Användbar på de flesta underlag och enkel att köra. Kräver oftast en något grövre polerrondell för att få bra resultat och är därför mycket lämplig vid uppfräschning av golv. Den arbetar åt alla håll och är därför lämplig i trånga utrymmen. Finns med och utan sprayaggregat.

Super High Speed 1000 - 1200 / rpm.
Dessa maskiner är ofta försedda med noshjul för att avlasta och reglera trycket mot underlaget. Går endast att köra fram och tillbaka. Lämpliga till de flesta polerarbeten och förses ofta med sprayaggregat. Många polermaskiner är försedda med överbelastningsskydd av bimetall som gör att maskinen stannar om den får arbeta alltför hårt. Vid sådana tillfälle måste den kallna igen innan den går att starta på nytt.

Ultra High Speed 2000 / rpm.
Maskin med mycket högt varvtal avsedd för torr eller spraypolering. Nyare maskiner går ofta att köra åt alla håll, men alla måste startas med rondellen lyft och obelastad. De modeller som är försedda med högeffektiva motorer har som regel en reostart monterad, så att inte elförsörjningen skall bli överbelastad vid startögonblicket. På alla högvarvsmaskiner är det viktigt att se till att såväl rondell som tryckplatta är felfria och sitter rätt monterade.

Utrustning: Polermaskin med lämpligt varvtal, förlängningskabel, polerrondell .
Kem: Vax, Vaxpolish.

Kristallisering

Kristallisering är en metod som kan ske på alla sedimentära stengolv innehållande kalcium (kalk). Metoden har utvecklats från antiken och bygger på friktion mellan olika material under påverkan av syra.

Från att ha varit ett arbetsamt och tidskrävande hantverk har det nu blivit ett relativt lättgjort maskinellt arbete. Friktionsmaterialet och syrakombinationen har växlat med utvecklingen och de senaste produkterna är mycket effektiva och metoderna enkla.

Den metod som vi beskriver är utarbetad i Europa och har kem och material som dagligen brukas i branschen och som vi är vana vid. Detta gör att processen kan utföras utan att kostnaderna därför behöver dra iväg. Ensam tillverkare av produkterna till denna metod är 3M.

Maskinerna vi använder är vanliga singelsnurror, av den lite tyngre modellen. Tank behövs ej men tryckplattan skall vara monterad.

Är golvet hårt slitet behöver man kanske slipa det innan. För ändamålet finns det nu enkla och förhållandevis billiga diamantkassetter, av olika grovlek. Man börjar med den grovlek man bedömer behövs och arbetar sig stegvis ned till fin.

Golv som inte är hårt slitna utan enbart repiga kan man använda slipnät på. Även här gäller att gå från grovt ned till det finaste. Man får då en porfri och jämn yta som väl lämpar sig att kristallisera, med gott resultat.

De rondellerna man använder benämns ”Bronze” och ”Silver”. Bronze är den grövre av rondellerna och gör själva grundarbetet. Silver skapar ytglansen och kan även användas för underhållsarbete.

Kemikalien är en hexafluorsyrebaserad vätska med ett lågt pH. Den skall behandlas som allt annat städkem, med varsamhet.

Metoden fungerar så att man gör klart golvet, fritt från gammalt polish eller vax och har gjort eventuella slipningar. Kemet sprayas ut över en cirka 1 kvadratmeter stor yta och friktionsarbetas med bronzerondellen. Härvid kristalliseras kalcium-molekylerna till en hård och sidenmatt yta som är en ny kemisk förening och homogen med den underliggande stenen.

Friktionen är ganska stor och det känns rejält i maskinen när den arbetar. Man skall därför inte bearbeta för stora bitar i taget, utan göra klar en del och sedan gå vidare.

Silverrondellen används på samma sätt som bronzerondellen och då uppnås en väsentligt högre glans, beroende på hur mycket man polerar. Avverkningstakten med metoden är cirka 10 kvadratmeter i timman.

Resultatet blir en mycket hård och glansig yta som dock inte är hal. Ytan är också motståndskraftig mot slitage. Vid skador kan sedan bättringar göras utan att det blir skarvar mellan de olika kristalliseringstillfällena.

Syrning

Nya stengolv med fogbruk utstruket eller gamla golv med kalkutfällningar kan syras. Metoden är mycket definitiv och måste därför utföras av välutbildad personal.

Syran man använder är frätande på stenen och kan om man inte gör arbetet riktigt, skada stenen för all framtid.

Syrning kan ske manuellt eller genom att man skurar ut den med en singelsnurra. När syran gjort sitt skall den alltid neutraliseras och sugas upp. Noggrann eftersköljning är viktigt. Arbete med syra skall aldrig ske rutinmässigt.

Mattvätt:
Mattvätt är det samlade namnet på de olika sorterna rengöring av textila mattor. Det kan ske såväl torrt som vått.

Avfläckning:
Borttagning av fläckar på en textil matta.
Utrustning: bordskniv, svamp, trasor,
Kem: Universellt fläckborttagningsmedel, fönsterputsspray, Allrent.

Pulvertvätt:
Metoden är en enklare torr rengöring av textila mattor där ett fuktigt pulver strös ut och sedan borstas ned i mattan. Efter det att pulvret torkas sugs det upp med en borstvallsdammsugare.
Utrustning: Pulverutläggare, borstvalsmaskin, borstvallsdammsigare.
Kem: Mattvättpulver (i dag finns i handeln SeboDuo och Host).

De maskiner som vi tar upp här är de som vanligen används inom entreprenad-städningsbranschen. Specialbyggda ofta mobilt monterade maskiner som används av de företag som endast sysslar med mattvätt, fungerar i stort sett som vanliga mattvättsaggregat, med den skillnaden att de genom sin storlek kan arbeta upp ett högre undertryck i sugmomentet.

Extraktionstvätt

Extraktionsmaskin är namnet på en vanlig mattvättmaskin som både bär vatten och suger upp smutsvattnet. Den fungerar så att den trycker ut vatten och rengöringsmedel genom tryckhöjande munstycken (dysor) så att detta tränger ned emellan mattfibrerna. I samma munstycke sitter också en sugdel som tar upp det smutsiga vattnet till en tank.

Extraktionsmaskinen finns i flera olika storlekar och modeller, men med ungefär samma funktionsidé. Äldre maskiner var utrustade med en förvärmning i vattentanken och kallades då stimmaskiner (efter engelskans steam = ånga). Namnet stimma för momentet hänger med än i dag, fast all mattvätt numera sker med kallt vatten.

Skurning av mattor.
Hårt smutsade mattor kan skuras om kvalitén tillåter det. Skurning kan ske manuellt eller medelst samma typ av skurmaskin som används vid golvvård. Vid skurning kan

avpassad borste eller rondell användas. Smutsvattnet sugs upp med extraktionsmaskin och noggrann eftersköljning måste ske.

Skumtvätt
Skumtvätt sker genom att ett uppvispat eller framskurat skum tillåts verka på mattan. När skummet torkat sugs det upp av en kraftig dammsugare. För olika skumfabrikat finns det varierande rekommendationer för metoden.

Skumtvätt:
Är en enklare i det närmaste torr ytrengöringsmetod av textila mattor där man med en singelsskurmaskin arbetar in ett smutslösande skum. Därefter borstvalsning eller damsugning.
Utrustning: Singelskurmaskin, borstvallsmaskin.
Kem: Skumbildande Mattrent.

Pulvertvätt
Pulvertvätt utförs genom att ett pulver, ofta baserat på majsmjöl med en kemikalie som kristalliserar proteiner, arbetas ned i mattan antingen manuellt eller med en kraftig borstvalsmaskin. När pulvret torkat har kristalliseringen av proteiner skett och pulvret kan sugas och borstas upp igen. Här används en borstvalsmaskin med sugaggregat monterat.

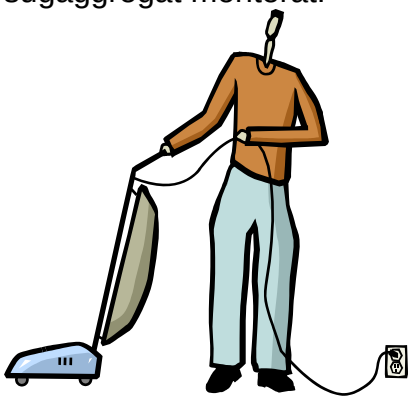

I dag används två fabrikat av mattrengöringspulver, Host och SeboDuo. Företaget som marknadsför Host har också en maskinpark avpassat för pulvertvätt.

Pulvertvätt:
Metoden är en enklare torr rengöring av textila mattor där ett fuktigt pulver strös ut och sedan borstas ned i mattan. Efter det att pulvret torkas sugs det upp med en borstvallsdammsugare.
Utrustning: Pulverutläggare, borstvalsmaskin, borstvallsdammsigare.
Kem: Mattvättpulver (i dag finns i handeln SeboDuo och Host).

Mattfräsch
Uppfräschning av partier eller hela mattor kan göras med relativt enkla metoder. Ett rengöringsmedel sprayas ut på mattan och bearbetas med en specialrondell i ett textilt material. Som namnet säger är detta bara en uppfräschning och rengör inte mattan på djupet. Fläckborttagning innan uppfräschningen kan ge ett mycket bra resultat. Mattfräsch innehåller inte vatten påverkar inte om mattan är krympkänslig. Det är också en av de skonsammaste metoderna att göra rent en matta på.

Antistat
Antistatbehandling går till så att man endera sprayar ut en blandning av vatten och antistatmedel över mattan eller häller medlet i sköljvattnet efter tvättning. Med båda sätten når man ungefär samma resultat om arbetet görs rätt.

Fläckborttagning
Fläckborttagning är en generell benämning på borttagandet av fläckar på textilier. Den sker som regel med en lämplig kemblandning som är speciellt avsedd för att kunna bryta ned just den aktuella fläcken.

Avfläckning före en hel tvättning av en matta sker med ett universellt fläckborttagningsmedel, ofta med alkohol i.

Undvik att avlägsna fläckar med kemikalier innehållande klor, eftersom klor undantagslöst bleker färger.

Tänk på att när du avlägsnar en fläck så kommer mattans naturliga färg fram igen. På en gammal eller solkig matta kan därför ibland rengjorda partier synas mer än vad själva fläcken gjorde. I det läget kanske tvättning skall följa efter fläckurtagningen.

Större nedfläckade partier kan skuras enligt samma princip som vid mattvätt, men glöm inte att skölja väl.

När man ger sig i kast med fläckurtagning är det 3 viktiga grundregler som man skall hålla sig till.

1 / Ta bort fläcken så fort som möjligt. Ju längre som den får sitta, ju svårare blir det att få bort den.

2 / Bearbeta enbart fläcken, annars är det risk för att den sprider sig. Arbeta alltid utifrån och in mot centrum.

3 / Använd så milt rengöringsmedel som möjligt och häll aldrig koncentrerat medel direkt på fläcken.

SHAMPONERING
EXTRAKTIONS-
TVÄTT
SKÖTSEL

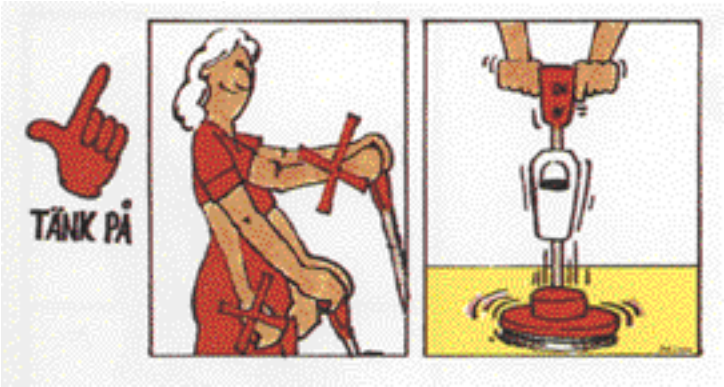

Schamponering:
Maskinskurning av en textil matta med en enborstmaskin (singelsnurra) och en lämplig rondell eller borste.
Utrustning: Lätt (max 25 kilo) singelskurmaskin med tryckplatta eller mattborste monterad. Om tryckplatta används skall ljus rondell monteras.
Kem: Mattrent eller Allrent / Snabbrent

EXTRAKTIONSTVÄTT
SE FLÄCK-BORTTAGNING
SHAMPONERING
EXTRAKTIONS-TVÄTT
SKÖTSEL

<u>Steamning eller extraktionstvätt</u>:
Metoden är rengöring av en textil matta med en extraktionsmaskin, det vill säga en maskin som trycker ned tvättvatten i mattan och därefter suger upp det.
Utrustning: Extraktionsmaskin, hink, förlängningskabel.
Kem: Mattrent eller Allrent / Snabbrent

<u>Sköljning:</u>
Eftersköljning av en textil matta med extraktionsmaskin och en blandning av sköljmedel och vatten.
Utrustning: Extraktionsmaskin, hink, förlängningskabel.
Kem: Sköljmedel

<u>Antistatbehandling:</u>
Vanligen sker antistatbehandlingen i samband med sköljning. Men metoden kan i vissa enklare fall bestå i sprayning med en blandning av vatten och antistatvätska direkt på mattan.
Utrustning: Extraktionsmaskin, hink, förlängningskabel.
Kem: Antistatfrämjande sköljmedel.

HÖGTRYCKSTVÄTT
10-50 CM

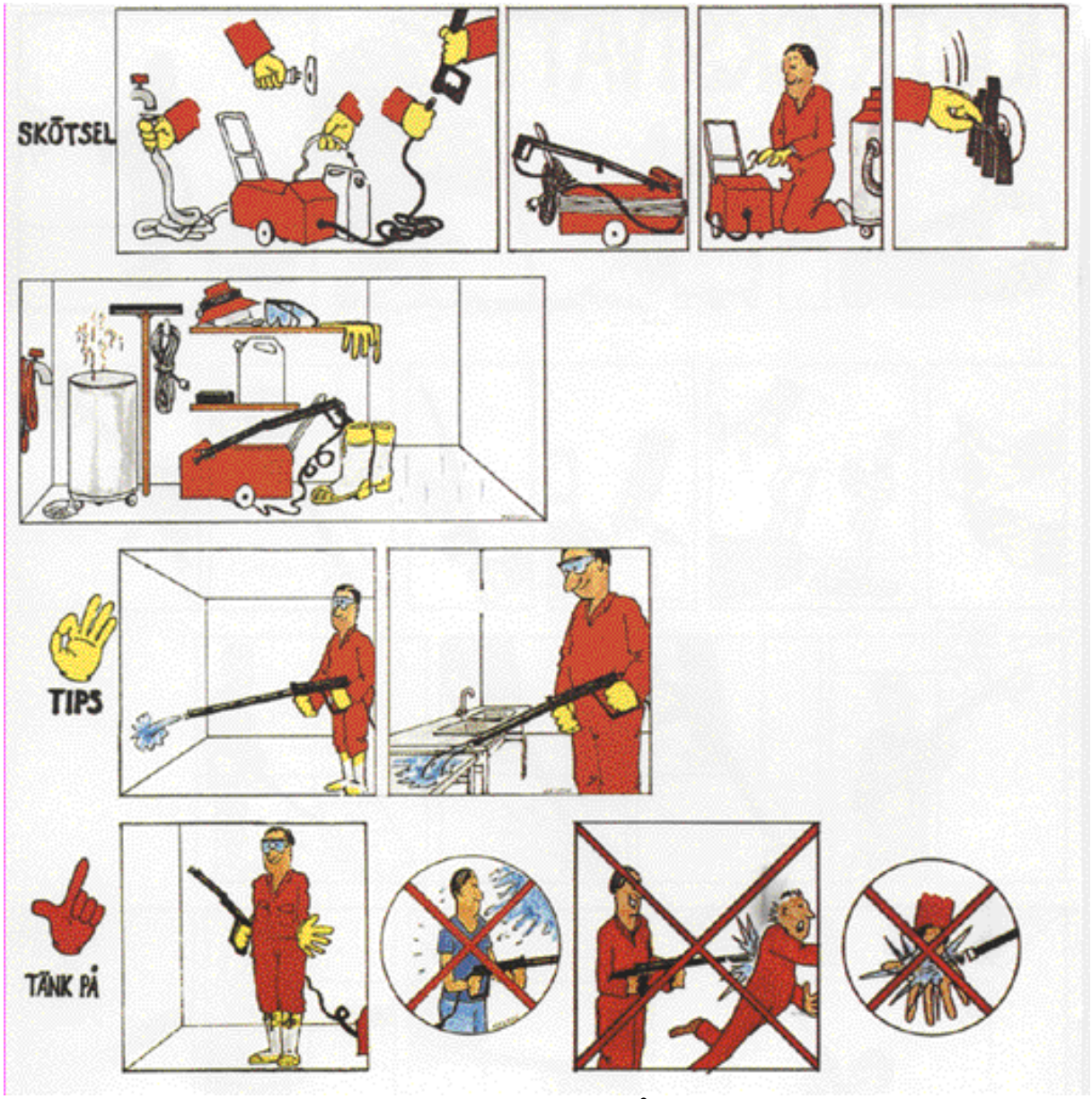

Högtryckstvätta är ett effektivt sätt att göra rent på. Med en maskin som arbetar upp ett mycket högt vattentryck kan man ”mejsla” bort de flesta föroreningar. Dock skall man aldrig ge sig på att arbeta med ett högtrycksaggregat utan att vara kunnig. Det höga vattentrycket kan orsaka stora skador om maskinen inte hanteras riktigt.